

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška cesta 5
Telefon Interurban 113.

Izhaja vsako sredo.
Cena: Letno Din 32.—,
polletno Din 16.—, četrt-
letno Din 9.—, inozemstvo
Din 64.—. — Poštno-škofni
račun 10.603.

Cena inseratov: cela
stran Din 2000.—, pol stra-
ni Din 1000.—, četrt strani
Din 500.—, 1/8 strani Din 250.—,
1/16 str. Din 125.—. Mali ogla-
si vsaka beseda Din 1.20.

Starši in veronauk v šoli.

Zagrebski nadškof dr. Anton Bauer je objavil v »Katoliškem Listu« z dne 29. maja 1930 sledeče: Naš Odrešenik, Gospod Jezus Kristus je ustanovil katoliško Cerkev, da v njej in po njej do konca sveta nadaljuje delo, ki ga je vršil v svojem življenju na zemlji. V tej Cerkvi On sam svojim vernikom deli sadove svojega odrešenja; papež, škofje in duhovniki pa so samo služabniki Kristusovi in njegovi namestniki. Zato je govoril apostolom, ko se jim je prvič prikazal po vstajenju: »Kakor je Oče mene poslal, tako pošljem jaz vas.« Pred svojim slavnim vnebohodom pa jim pravi: »Dana mi je vsa oblast v nebesih in na zemlji: Pojdite torej in učite vse narode in krstite jih v imenu Očeta in Sina in Svetega Duha ter jih učite izpolnjeva-
ti vse, karkoli sem vam zapovedal. In glejte, jaz sem z vami vse dni do konca sveta.« (Matej 28, 19. 20.) Še prej pa jim je govoril: »In jaz bom prosil Očeta in dal vam bo drugega tolažnika, ki ostane z vami na veke, **Duha resnice.**« (Janez 14, 16. 17.)

Tako je Kristus Gospod v svoji Cer-

kvi ustanovil učeniško službo in **samo njej poveril**, da njegov nauk čisti, popolni in nepogrešen uči do konca sveta. In to je **verska resnica, razodet nauk**, ki ga mora verovati vsak kristjan katoličan.

Zato je v Cerkvenem Zakoniku določeno: »Kristus Gospod je **Cerkvi** izročil zaklad vere, da ona pod neprestano pažnjo in zaščito Svetega Duha **razodeti nauk čuva in zvesto razlaga.**« (Kanon 1322. § 1.) — »Naloga **poučevati katoliško vero** je poverjena predvsem rimskemu papežu za celo Cerkev in škofom za njihove škofije. Škofje so dolžni sami razlagati evangelij in vrh tega razen župnika vzeti na pomoč tudi druge sposobne osebe, da se ta služba zveličavno opravi.« (Kanon 1327. § 1. 2.) — »**Nikomur ni dopuščeno opravljati službo poučevanja (veronauka), ako za to ni dobil poslanja od zakonitega (cerkvenega) predstojnika**, bodisi z izrecnim pooblastilom, bodisi s podelitvijo službe, s katero je po kanonih združena dolžnost poučevanja (veronauka).« (Kanon 1328.)

V Zagrebu, dne 15. maja 1930.

Tako uči Cerkveni Zakonik, tako je Cerkev vedno učila in delala od apostolskih časov.

Vsako poučevanje veronauka v katoliški Cerkvi se torej sme vršiti **samo v imenu Cerkve, po njenem poslanju** ter verniki nikakor nimajo pravice, da bi oni sami neodvisno od Cerkve odločali, kdo naj njihove otroke poučuje v veronauku.

Toda zakaj smo Vam ravno sedaj predložili ta po stoletjih urejeni nauk katoliške Cerkve, dragi verniki?

Kmalu se bo začelo vpisovanje otrok v osnovne šole: Katoliški starši so dolžni v vesti in pred Bogom izjaviti, da mora njihove otroke poučevati veronauk samo tisti, ki ga za to določijo cerkveni predstojniki.

Predragi verniki! Velika in sveta je ta vaša dolžnost. Ne dajte se z nikakršnim nagovarjanjem odvrniti, da je ne bi izpolnili, ker bi se težko pregrešili proti svoji sveti katoliški veri.

Milost Gospoda Jezusa Kristusa in ljubezen Boga ter skupnost Svetega Duha z vsemi vami. Amen. (2. Kor. 13, 13.)

† Anton, I. r.
nadškof.

Objavljamo okrožnico zagrebskega nadškofa dr. Antona Bauerja, ki je obenem predsednik konference katoliških škofov v Jugoslaviji. Zagrebski nadškof daje v tem svojem okrožnem pismu pojasnila in navodila, ki veljajo za vse katoličane v naši državi brez razlike narodnosti, stanu in pokrajine, kjer je njihovo bivališče.

Gre za velevažno stvar, ki se tiče vesti staršev: za verouk v šolah, kdo ga bo namreč učil, ali duhovnik ali kdo drug, to je, sveteni učitelj. Katoliški verouk je namreč nekaj drugega kakor pouk katoliškega verstva. So namreč tudi takšna verstva, ki se izživljajo v zunanjih ceremonijah, v verskih obredih, ki so tekom let in stoletij dobili tudi narodnostno oznako. Takšne verske družbe niti ne stremijo posebno za tem, da bi s svojimi moralnimi predpisi bogve koliko se-

gale v zasebno življenje svojih članov, še manj pa v javno življenje. To popolnoma prepuščajo svetnjaškim činiteljem. Pri takšnih verskih družbah bi moglo naposled biti vseeno, kdo uči verouk: ali duhovnik tega verstva ali pa svetnjak.

Drugače pa je z našo katoliško vero. Ona tudi ima svoje bogoslužje, svoje obrede, ki jih je treba vršiti in ki so predpisani ljudem s težko moralno obvezo. Neudeležba je pod gotovimi pogoji greh. Ni pa v tem ves katolicizem. Katoliška vera je ista za vse ljudi in vse narode. Ne more pri nas biti drugačna, drugačna pa v Rimu, v Parizu, v Londonu, v New Yorku, v Kairu, na Kitajskem in Japonskem. Povsod je ena in ista, zato ker je povsod edino prava Cerkev, ustanovljena od samega božjega Sinu.

Kot prava Kristusova Cerkev hoče

do zadnjega uveljaviti resnice in zapovedi Kristusove. Katoliško versko načelo je po zamisli in volji svojega Učenika takšno, da mora prošiti celega človeka ter preko ozkih mej zasebnega življenja presezati na vsa področja javnega življenja. Izključevati vero iz javnega življenja ne pomenja nič drugega, nego postavljati meje pravicam Boga in njega samega zavračati nekako na področje, ki leži za oblaki.

Ker je katolicizem vera ne samega verovanja, marveč predvsem življenja, mora tisti, ki katoliški verouk v šolah poučuje, biti po svojem življenju takšen, da po svojih dejanjih tega ne zanika, kar z besedami uči ali učiti mora. Za pouk o tem, da $2 \times 2 = 4$ ter da je Sava reka, ki izvira na Kranjskem ter se pri Beogradu izteka v Donavo, ni treba nobenega vzglednega življe-

nja. Drugače pa je s katoliškim vero-
ukom: katoliške resnice je treba ne
samo učiti, marveč predvsem živeti.

V tem je eden vzrokov, in sicer ve-
levažen vzrok, radi česar katoliška
Cerkve ne dovoljuje, da bi verouk po
šolah poučeval druge osebe, nego sa-
mo tiste, katerim ona sama daje zato
dovoljenje. To je zakon katoliške Cer-
kve. V cerkvenem zakoniku se naha-
ja poseben zakon, ki ga tudi navaja
zagrebški g. nadškof v svojem pismu
(kanon 1328) in ki določa sledeče: »Ni-
komur ni dopuščeno opravljati služ-
bo poučevanja veronauka, ako za to
ni dobil poslanja od zakonitega (cer-
kvenega) predstojnika, bodisi z izrec-
nim pooblastilom, bodisi s podelitvijo
službe, s katero je po kanonih združe-
na dolžnost poučevanja veronauka.«
Ako je duhovnik na razpolago za po-
učevanje veronauka, bo cerkvena ob-
last njemu dala takšno dovoljenje, ne
pa svetnemu učitelju.

O tem obveščamo naše ljudstvo, zla-
sti starše, ki bodo kmalu, to je o prili-
ki vpisovanja otrok v ljudske šole po-
stavljeni pred to, da se izjavijo, kdo
naj njihove otroke poučuje v kat. vero-
nauku: ali duhovnik ali svetni učitelj.
Za vernega katoličana je takšna izja-
va jasna ter mu ne bo delala nobe-
nih težav: komur naša mati katoliška
Cerkve izroča pouk v katoliški veri,
za tega se bodo tudi odločili naši ver-
ni katoliški starši. Katoliška Cerkve
pa izroča katoliške otroke v verski pouk
katoliškemu duhovniku. Tako je
bilo v našem narodu stoletja in sto-
letja, tako bo tudi ostalo v bodoče. —
Kristus male k sebi kliče: tako pravi
znana cerkvena pesem, ki jo pojejo ka-
toliški otroci. Kristusova Cerkve pa
izroča te male tistemu, ki je v njego-
vem srcu odsev božje ljubezni do mla-
dine: katoliškemu duhovniku.

Indija položaj dominijona, ki ji je bil
obljubljen že leta 1907 in pozneje leta
1919 še le postopoma. Razvoj ustave v
Indiji odvisi v najbližji bodočnosti od
uspehov, ki jih bodo imele ustavne
spremembe. Knjiga o poročilu indij-
ske komisije se imenuje »modra knji-
ga o Indiji«. Listi priobčujejo dolge
izvlečke vladne modre knjige. Vlada
je z objavo modre knjige dosegla to,
da se javno mnenje ukvarja z važnim
indijskim vprašanjem. 70 milijonov
brezpravne kaste indijskih parijev je
naslovilo na papeža in angleškega
kralja spomenico, v kateri so izrazili
svoje želje in ogorčenje nad Gandi-
jem, ki se radi drugih višjih kast za-
nje niti zmenil ni.

ZA NEDELJO

Vzroki razširjenja protestantizma.

Tekom 16. stoletja se je razširil pro-
testantizem s tako naglico, da je za-
jel pretežni del Evrope in sicer tako,
da so bile čisto protestantske: An-
gleška, Šotlandska, Danska, Švedska,
po večini pa: Švica ter Nemčija, Fran-
coska, Poljska ter Madžarska pa z
znatnimi manjšinami. Vzrok za ta
ogromni odpad od Cerkve je pred-
vsem v bistvu protestantizma. Po Lut-
rovem nauku človeku ni treba sode-
lovati pri zveličanju, brezpredmetna
so dobra dela, post, spoved, celibat,
Lutrova popolna prostost krščanskega
človeka je bila glavna privlačna sila
za odpad. Nadaljnjih vzrokov pa je is-
kati na tedajnem cerkvenem in poli-
tičnem polju.

1. Na cerkvenem polju.

Papeštvo je moralo zavzeti strogo
stališče napram krivoverstvu in radi
tega si je nakopal Rim sovraštvo vseh
slojev. To razpoloženje je znal izrabi-
ti Luther za svoj nauk in je razpihal
narodno strast Nemcev proti Rimu.
Nemška cerkev je bila izmed vseh kr-
ščanskih najbogatejša. To bogastvo je
vzbudilo pohlep in sovraštvo lajkov,
ker je bilo cerkveno imetje nekaka
vsestranska vzdrževalnica za višje in
nižje plemstvo. Škofijski sedeži so bi-
li po pretežni večini v rokah plemičev
in povrh so navadno ti združevali po-
več škofij v eno radi dohodkov. Dobri
škofje so bili ovirani v delovanju od
strani stolnih kapitljev, iz katerih so
se rekrutirali škofje in so bili prihra-
njeni za sinove plemstva. Pri tolikih
stolnih cerkvah večina kanonikov ni
bila niti posvečena.

Nižje duhovščine je bilo tedaj mno-
go preveč, ni bila prav ter zadostno
zaposlena in slabo preskrbljena. Pre-
mnogo je bilo takih, ki so silili v du-
hovski stan brez pčice poklica.

Bilo je precej samostanov, po kate-
rih so se skrivali nevredni redovniki
in to je bil tudi vzrok, da je ob pojavu
Lutrovega nauka o popolni prostosti
uskočilo v protestantizem toliko sla-
bih redovnikov in redovnic. Naivečje

V DRUGIH DRŽAVAH.

Iz Romunije z novim kraljem. Novi
romunski kralj Karol II. je že nagla-
sil, da ne namerava v zunanji politi-
ki Romunije ničesar izpremeniti. Pred-
vsem hoče naprej gojiti prijateljstvo
s Francijo ter Malo antanto. Poleg or-
ganizacije armade si bo kralj prizade-
val v prvi vrsti, da bo dvignil državo
v gospodarskem oziru. Skrbel bo za
to, da se bo povzpela Romunija v Ev-
ropi na ono stopnjo, ki jej gre kot
zmagovalki v svetovni vojni. Predsed-
niku francoske republike se je kralj
zahvalil za gostoljubnost Francije za
časa njegovega prognanstva. Romun-
ska kraljica vdova se je vrnila nazaj
iz Bavarske v Bukarešto. Sestavo no-
ve vlade je poveril kralj voditelju po-
prej vladajoče kmečke stranke, dr. Ju-
liju Manui, ki je mandat vrnil. Nalo-
ga za sestavo vlade iz vseh strank je
poverjena generalu Presanu. Po izja-
tljivem poskusu koncentracijskega
kabineta je sestavil vlado Maniu iz
članov kmetske stranke. Je to prejšnja
Maniuvva vlada razun dveh članov.

Italijanski zunanji minister Grandi
na Poljskem. Italijanski zunanji mini-
ster je obiskal Poljsko in je ob tej pri-
liki povdarjal, da je prinesel na Polj-
sko najlepše želje Italije, Mussolinija
in fašistovske vlade. Omenil je, da se
bosta spremenili poljsko poslaništvo
v Rimu in italijansko v Varšavi v ve-
leposlaništvi. Po Grandijevem mnenju
predstavljajo medsebojna prijateljska
čuvstva v obeh državah močno oporo
za vzajemne odnose med Italijo ter
Poljsko. Poljska je element sporazu-
ma ter miru v Evropi. V očigled temu
obisku je razglasilo italijansko časo-
pisje, da je namenjen Grandijev obisk
Poljski s ciljem: dobiti v Poljaki
onega činitelja, ki bi mogel brzdati
Jugoslavijo. Ker Nemci upajo, da bi se
naj Italija in Poljska potegnili za
spremembo pariške mirovne pogodbe,

je naglašalo tokrat poljsko časopisje,
da je za slovanske narode, ki so se po
svetovni vojni otresli nemškega jarma,
pariška mirovna pogodba večna ter
neomajna. Nemce je Grandijev obisk
varal, ker so upali, da jim bo pripo-
moglo prijateljstvo Italije do zgornje
Šlezije in Danziga. Po drugih poroči-
lih bi pa naj bil Grandijev poset na-
menjen posredovanju Poljske med
Francijo ter Italijo in bi prišli pri tej
prilici v razgovor tudi odnosi med
Italijo in Jugoslavijo. Na povratku iz
Poljske je posetil Grandi še Budimpe-
što in Dunaj.

Razdelitev Youngovega posojila. Na
posvetovanjih v Parizu je bil dosežen
sporazum za pripravo prvega Youngo-
vega posojila. Posojilo so razdelili po
tem ključu: na Nemčijo odpade 36 mi-
lijonov, na Belgijo 35 milijonov, na
Združene države 98 milijonov, na
Francijo 2 milijardi 215 milijonov, na
Anglijo 12 milijonov, na Italijo 110 mi-
lijonov, na Nizozemsko 73 milijonov,
na Švedsko 110 milijonov in na Švico
92 milijonov.

Iz Indije. Po dve in polletnem delu
je predložila indijska ustavna komisi-
ja, v kateri so bile zastopane vse tri
politične stranke in ki ji je predsedo-
val John Simon, svoje poročilo, ki je
bilo soglasno odobreno. Komisija je
imela nalogo, da prouči vladno delo-
vanje v Indiji in razvoj tamošnjih
ustavnih ustanov. Komisija je dva-
krat posetila Indijo. Poročilo komisije
ima dva dela. Prvi del, ki šteje 400
strani, se bavi s sedanjimi ustavnimi,
upravnimi, finančnimi in sodnimi raz-
merami v Indiji in z razvojem šolstva
ter indijskega javnega mnenja. Drugi
del poročila, ki se bavi o bodočem
ustavnem razvoju in vsebuje zaključ-
ke in predloge komisije, bo objavljen
še le 24. junija. Indijska konferenca
se bo sestala 24. oktobra v Londo-
nu. Poročilo naglašja, da je cilj angle-
ške politike v Indiji ustanovitev od-
govorne vlade, kar naj se zgodi v spo-
razumu z indijskimi narodi. Na poti
k temu cilju so velike težave. Na dru-
gi strani obstoja mnenje, da doseže